СИЙЛЕ ХЬАЛХАЛТТАРИЙ!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРГАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ЕРА, 4 январь, 1973 шу. ◆ №-2 (3265). Мах 2 пен.

ТОЛАМАША ДОГ ГІОЗДОАХ

Юртбоахама продукци яккхара 1972 шу гергара халз хиндалле а дикача толамашца пакъаера кердача 1973 шера тха совхоза колектив.

ПланагІа 800 тонни социалистическ декхарагІа 1080 тонни олат дохха дезаш дар тхо дІадахача шера паччахьалкхенга. Хьалта совхоза кхоп желладераша плятий дика хьунъкъам а хлебаь паччахьалкхенга духха ХІама па эшин 2150 тонн ехкар, шоай социалистически декхар 199 процент хІоаччаш а деш.

Дика толамаш дахьар хьайбаш желладераша а. ПланагІа 580 тонни социалистически декхарагІа 640 тонни дулл дохка дезаш бар уж. Шоай социалистически декхар хІоаччашдар хьайбаш желладераша.

Шера планагІа 1582 эзар сома эара па езача дукха ХІама па эшин 1700 эзар сома юртбоахама продукци ешача совхоза колективе паччахьалкхенга, боахама 50 эзар-сома пайда а деш.

Дукхахча къамех болча пазах латт совхоза колектив. Цхьабаккъа, шоайла барт болаш, новкъостал деш кхоъкеташ ба уж. Цудухьа балха тІа лакха толамаш а доах.

Юртбоахама культурашца кхеча хІара шера дика хьокхаман доах трактористаша нохчочо Бирнгов Вахвид, эскево Рябченко Степана, Гумкечо Эсакаев Ахьмада, комбайнера украинца Литвин Петра, кхычар.

Хьайбаш желладераша юкъе кхыларна масал телаш дика къхьег доярказа ногчий кхаллаза Чалаева Салпхьатен Джасумова Алпатчен, бежа Іуно Таибов Пашас, хьажтар лодаева эрсеко Жабайлева Еленаса Бойко Анися, кхычар.

СССР хьаьв 50 шу дузача юбилей сайна яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье эгара дикагІа толамаш дахарах КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Юбилейни сиІлаль эпах олор тха совхоза колективана духха ха йоашпан. Цу совгІато догаш гІоздахьча совхоза кхъхьегамхошца дІахо йолача хана кхы а дикагІа болх бе доаш деннад.

Юртбоахама продукци яккхара ухх шера лакха социалистически декларни тІаийнад совхоза колективе. 1972 шера хиндалле пхиъкъа лаклагІа па уж. Масала, ялят план 6 эзар тонн йолча 8 эзар тонн кхе а дІа, ялят 1200 тонн йолча 2000 тонн, дукх план 520 йолча 640 тонн, шура план 1850 тонн йолча 2000 тонн, бакъа даларш планан 50 тонн дужкагІа доккхагІа.

Партен правительстван шоашта деннача совгІато керда иэз бенна совхоза беррига болллой керда декларни кхоъкеташ а ера тІатеІІа кхъхьегам ба тІаьк.

Я. БЕЛАШОВ,
Гудермеса района «Гудермесский» совхоза директор.

ХЬАЛХАШКА— КЕРДА ДЕКХАРАШ

Башха - хоза ха и шера хьалхара денош, па дьтІадарца дуьзаденна дикача хІамашка сатусарца, керднча уйлашца, планаша сийрдалаьле хул уж массаза а. 1973 шу советски лаьттан тІа дьнна сийлахь исторически ди — ССР Союз хьаьв 50 шу дизар чаьх ма дьаллинге а, хІьата цо къьсстта чІоагІа деган гІоздоахаш хиллитар вай керднча шера цІей. Юбилей дезача денош, дукхача къаний Советски паччахьалкхе ах бІаь шера дегІаахара итогаша дог тешаеш хьалхяхар моахаза санна чІоагІа Цун хьхоагІо, дунен тІа эгара хьалхарча социализма мехха халкъий лоттаГІалеи вошалеи бокхз иэз, сийлахь-йоккхача лениниси партена гонназа уж айхха хьотадена хилар.

ЧІоагІа дегІаена а йолаш наькъера вай Дьаьс пятидетна кхоалагІа шера. КПСС XXIV съезда решеннеи кхочаш а еш, бохлюй классе, колхозни ахархха, интеллигенне тІаьгІертта ера-да толамаш доаз социалистически яхье. Дай-мехка низ тІа-тІа дукхагІа чІоагІбч. ДІадахача шера дІахьалхашкаьа бокхха тІа баьккхаб моах дІахо экономически, социальни, культурни дегІаболабара, наьха вахара боарам лахьбара " дьаьхе. Коммунизм хьалъера дьттув болаш дола ара-хьара хьалаш вІашгІехьбалхара новкъостал ду съездо хьоттаяь машара программа дерригІа чаккхьхаро, Цу дерригача хІамаша советски халкъа деган ура-ттатлау, цун творчески хьинар айду.

ЧІоагІа къобабабеш тІаийнар коммунизм хьалъеш бохкача миллионаш болча наха ши шу чаккхдолаш, сийлахь юбилей йолча дийнаъ керда нисаш чудосадир КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето советски халкъага, Советски Социалистически Республикай Союза дерригача къанех болча къьхьегамхошка дьаьв. Къаьлкарало. «Хьалхашкаьа да керда мулаш. керда декхарап: вай мохх тІакхоач эгара доахХламегІча ййсларІча пятидетка ахоалагІча шера. — йоах Кхайкарал тІа. — Вай Дьаьсн берригача къьхьегамхой патриотически декхар — белгалъеь планан толаме ахоачиъ. яра тІехьа кІаьл па дуьн къьсдам лоаттабар. дерригача халкъа социалистически яхьа хьинарегІа болчу доаьъошхошта юкъе хилар. Керда 1973 шу бокъамех культуран ерригача участкашка хьинаре къьхьега шу а хинна дІаотта деза».

Тахан дІадолалу пятилетка бахьан долаш лоаттабеча къьсдама ну лоарХІамеча этапа хьалхара къьхьегама дп. Хьалхашка латташ доккхий гІулакхашна хьалхаха деган доккхий хІамашне да вай. КПСС ЦК декабрьски Пленумо къобалъьаьн СССР Лакхехьарча Советэ законагІа чІоагІьяьи йола ухх шерара халкъа боахама" план обществени производствон халкъа хьал-торон дІаьхо айелга Іалашдар духьи меха ерригача ресурсех биззагІа, эффективногІа пайда эпанза барг на хилар терклал а деш оттаяь я. ДІаьхо дика сихха еш къьхьегама оасарле лакъьара темпаш, промышленни издеаеш 5.8 процент духьагІа арахецеи хІаьта юрта боахама. валови продукци 12,6 процент духьагІа яккхеи езэ. Доккхий декхарап оттаяьш хьапитальни гІирсаш хьаадара дьъкъе. Духха хІама де деза ІнжаненерическиХ прогресс сихьяра, Іилманц карагІьалынарап практикана мокъехьаьра гІулакха. Цу дерригача хІамашца тешаме лард йолларгьа пятилетка керттера деакхар кхоачашдара — къьхьегамхой вахар тІа-тІа тоадара. Лакхдергіа болллойи гІулакхерча наьхеи бетта юкъера алапешь, колхозхой къьхьегамах тела мах, лакхлургьи общественни потребление фоидаш, Къы тІа дегІаоагІаргьа торговлин общественни питанин, унахцІено дорзар а халкъа просвещени а, культурни учрежденей сеть. ГІишлоохоша керда баха чуховшача нахага дІадургда 117,6 миллион квадратни метр чуге мотгиг йолча цІеной дІоагІаш — пятилетка ухх шера лаьрХІачуа духхагІа хул из чуге мотгиг.

Цхьабаккъа, дувнаш лар шера планаюн заданеех дика доарХІадарах хинна Іап. Москве хиннача юбилейни торжественни заседание бегага ма даххара, уж дикка тІехххочамашье, пятилетка чаккйоалачча хана хиланза баргбоначча боарме кечам бе беза. Сен чотах де йнш йоаш да из? Эгтара хьалхарча аргІанна — резервааи оарцагІьхара, экономе режим чІоагІа лелаяра, инзаши средстваши хьалъяь яха езачча объекташа тІаерзаяра, хьалхарча дисциплинен организованности чІоагІьяра, социалистически яхь ДІахо йоаржавяра, цун низ чІоагІбара чотах.

Хьалхалаттача коллективаша доккхий декхараш тІаийнад 1973 шера. ХІанз доарХІаме да къьхьегама оасарле лаккъар дуьла, производствеча хьокхамаш эгтара дикагІа хилийтар дуьха, продукци тІехлика хилийтар дуьха доаттабу къовсам дерригача халкъа юкъара гІулакх а хинна ГІаотгарбоблаш яьх лелаерий мутІарап шерда, хІара декхар гІана тІехьа тІа боаккхап тІагІертта ехоачашдар. Промышленнеотера къьхьегамой декхарийла да яннара хьалхарча деноша а денз ерригача участкашка болх ритмично, эффективно дІабоабелгІа Іалашде. Юрта боламе хІанз керттердар сийлаь тІебастенна дика кийчо яр, хьайбашкара йоаха продукци алсамъяккхар. Уж сатоатІа дола декхарап ехоачашдара тІедерздеа Іеца партийни организацеи организаторскин массово-политически гІулакхаш,

Керда шу хьатІаотташ дьттача езача минутташка КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето советски халкъа дег тІара дакъьала дийцар, заводской цехашка а хьалдеш латтача гІирсашка а, колхозни совхозни фермашка, Іилман лаборатореашка къьхьегама пахте мел оттараш. Дьхеи доазонашка тІема вахта лелераш доккха яра доаш ба-хари дика толамаш дахарх ловш ловша а боаккхаш. Дог урааттадеш болча цу ловшана дІаболабелар советски нах сийлахь-боккха социалистически Дай-мохх кхы а низ-болашгІа, хозагІа хилийтар духьа, машарен социализмаи гІулакх дерригача дунен тІа чІоагІдалийтар духьа болх бе.

Пролетарски интернационализма байракха тешаме долча вай халкъо уж керлача шера деношка дьаьхьала дуьш всеарашша дохка социалистически мехий халкъаш, коммунистически бохлюй партеш, капиталистически паччахьалкхенашкара боллюй класс, къьхьега ахархой, хьалхалатта интеллигенци. Вай ишта дикадар хилар ловш ловша боаккх колонина-лизма Іазап тІераккхеча а керда да вахар хьаллеш доаххача а хьакъашта, капитализманеи империализманеи духьалаьрча, агрессеи тІемеи низашта духьалаьрча кхоачашсамхошта, машарап социалнеи прогрессеи тІехьа латтача дунен тІарча берригача дог-уйла доланш болча наха.

Коммунизм хьаьерий барт тайна цхьа деза а ба, лениниси парте кхоталаь, лоІани чаккхдолаш гІулакхаш цхоаГІонша хІалах низ боаш дола советски халкъ бІубенна хьеж кхоанеига, Вай дІахьалхашкаьа долх ниЙсача наькъагІа, лениниси наькъера, воаш мел лаьрХІар кхоачашдерга вай, чаккхдоаргда парте тІадекка леррига гІулакхаш.

Нижь дика хилба хьа, 1973 шу!

(2 январерс «Правда» передовая).

Грозненски «Нефтех имэ а пчасть» завода цехашта, участкашта юкъе яьржача социалистически яхье цхьаддаеи хьахьа латташ хьайбагІа механо-сборочни участка коллектив.

Хlара сменагІа нормаш 125—130 процент кхоачаш а еш хьинаре къьхьегаш бу токарши Гончарова Михаила, Вьлнулин Анатолий, слесарь - сборщик Ахмадов Кюра.

Сурта тІа: кийчъяча оаттаагІа хьожжаш ва токарь Ахмадов Кюра.

М. ПЛИЕВА сурт.

Грозненски В. И. Ленина цІерагІча мехкдахьта чакхдоахача завода установкаша юкъе яьржача социалистически яхье уух шера хьалха латташ хьабоагІа № 15 йолча установка технологеш. Январь бетта тІехьхарча декада чотах - мехкдахьта сийрда продукци араелеш бац уж.

Белгалбаьина дика къьхьегам ба цига технологаш Кучугурова Раиса, Поспелов Михаил, хьабераш.

Сурта тІа: болх беш я оператор Р. Кучугурова.

М. ПЛИЕВА сурт.

БОЛХ ЛЕРТТІА ВІАШТІЕХЬБАЬККХАЧА

Шерагара шерага дика толамаш доахаш хьайбагІа Надтеречни района «Надтеречный» совхоза шурий - товарни ферма-колектив. Масала, хьаэнарда вай 1971 шу. Дикка тІехьхоачашйир цу шера ферма колективе паччахьалкхенга хьайбай продукци йоХкара плани социалистически деккхарап.

Хьайбашкара мамогта духхагІа продукци яккхара шерга социалистически яхь яьржай доярказта, бежа Іушта юкъе. ХІара бетта тІехьхарча деношка социалистическа Іушта ахчан премеш ну. Социалистически яхье хьалхара мотгиг яьккхачар балха опытах пен газеташ тІа изду.

Дика Іалашбаьб доярказ балха хиланза баргбоанача гІирсаца. ХІара доярказа, бежа Іуна спенбарзьқьаш денпад. Цул совгІа хьайбаш чулаттача номещенешка доахаина доаккъар диллара, царна хий молодара, чура нуьхаш араяхара балхашта механизаци яьй. Цу дерригача гІулакхаша дикка айбу хьайбаш желладерий балхаца-ра бесам, цунна цхьана лаккъу цар къьхьегама овсарле а.

Доярказта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха я А. Абдулаева, М. Ахмарова, Ж. Гешт-ева. Толамца кхоачашдар шера ХІара къоабача Іаттагара шура яккхара шоай социалистически декхараш.

Дика толамаш доахаш къьхьег бежа Іуно Дайдулаев Салмана а. Цо кхоабача, желадеча доахаина массе хана дика шура ду.

Дика кийчо яьй ферме хьайбаш Іангара дахара а. Хьайбаш чулатта ерриг помещеешеи доахаина моллагІа шелаз чоакъа хургІоачаш дика тоаьъ. ЙІоаххьа и. Тоъам болаш Іалашъьа доаккъараш а; йол — 566 тонн, силос — 2490 тонн, са — 100 тонн, кхыдола доакъараш.

— Ферма зоотехникаца Абдулаевица дьахІахача гучадьалар доаханн кхабара оттаяьш рационаш уж кхъьбача хІара бетта эгтара духхагІа 400 тонн мара силос эшаргІоалнлга.

Цу расчеташа хьалъокх оаха Іалашдар доаханн кхабара оттаяьш Іайн ерригача бІаьстни доаханн кхабв тоъаргдолга,— йоах А. Марченков.

«1972 — шш. Іан замалаль хьайбай продукци йоаккхиглер кийчьеллеи желаделаш доаххача дуьхьа хьайбай боахама болхлой Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржавяра» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сопам тІа партеи правительстван бокхха терказ тІабохийт Іалашдаьъа доаххарх дикагІа пайда эпара, цун кхомбара.

Из кхета а деш соцан бувпаш ферме хиннача собрани хьайбаш желадераша кердаа декхар тІанйнар. Ухх 1973 шера хьалхарча бетта паччахьалкхенга шура йохкара план 5 ди хьалха кхоачаяпъе. Іалашдача доаххарх дикагІа пайда ййбара мероприятеш ВІашТІехьБ ХЬ а р. Иштта, хьайбашта дІахецаеча доаккъа-ра мишта хломбу, уж пачионера хьежжа кхоабий хьожаш хургІоалаш хьалъа тІаьхьожама комитета пост ВІашТІехьЬЬккхай ферме. Цу поста юкъебагІа доярказ Ахмарова Марха, Панчурова Марина, бежа Іу Тимерсултанов Абдулаев, ферма зоотехник Абдулазиев... Цу колективана жерте латт Ахмарова Марха.

— Ферма болллой дисциплина чІоагІьяра, пар къьхьегама овсарле лаккъара, хьайбай продукци яккхара ДІадодар лоллара, халкъа рухьлаца кхомбара йккха новкъостал ду халкъа тІехьожама комитета фермерча поста коллективана, — йоах А. Марченков.

Цо дупдачох теша мегарга, хІана аьлча шена я ферма кое, хьайбай помещеешка. ХІаьта хьайбешта бІарвахьежача гуш да царна дика Іунал делга. Дика тоадена, тІера шена да дерзнга а доахаи. Лоашца аьлча, къьхьегамхой дока дика вІаштІехьбайккхача хьакхлар бІаргаго йиш я цу ферме ешача моллагІчоа.

М. ХАМАТХАНОВ.

ФЕРМА ІАЙ

Шоай, бакъа кхы а дикагІа творчество юкъеяхь, хьинар айле, шоай йола гонзал оарцагІьяккха ниъ, хьийхаб хьайбаш желадераша партен правительствани. Царна хетабаь ба дукха ха йоашпан кепа а теха арабашна «1972 — 1973 шш. Іан замалаль хьайбай продукци йоаккхиглен кийчьеллеи желаделаш доаххарх дуьхьа хьайбай боахама болллой Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржавяра» болл КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сопам. Ерригсоюзни яхьа юкъебахаб Наьсарера хьайбаш желадераша. Боахамий фермашка собранеш хиннай из сопам бувпаш, цул тІехьагІа районни совещанне вІашагІкхиттача хьалхале желаеча хьайбаш желадераша бийнар из. Доккхий декхараш хьалхинка оттадаьл дар шоашта.

ТІЕХЬБАШКАХЬА УХ «ВОРДА»

Дяъ шу хьалха хІанзарчаеп дуккха а дикагІа дар совхоз-техникума ферма гІулакхаш. Юкъера лаьрХІача хІара кхоабача Іатто бетта 144 килограмм гарга шура лора. Бокхха толам бан из. ХІанз кхы а кІезигагІа да из хьокхам— 130 килограммал кІеззига совгІа. Цу тІехь 260 йоагІа бетташ ерт бар фермо. ХІанз 216 мара бац. ХІама ца эшнан. 25 ерт тІера буьл совхоза Іуна хІара шера. Нагахьа санна кхы хІама эра ца долаш ферма мантгІа Іаьс йоде дукха ца яладеьъа йоассеаургьа гуш багаш.

Зоотехник нов. Мируженн ше а цецдуьл цу гІулакхаш. Бакъда, зе ду оьлл бокъонца мичаьха боал хьажара дуьха шийна халор иш цо а фермерча кхыча специалисташа а.

Шоай Іул кІезигалдара бахьан из хоюш бу уж е оаха цига дальхаш ма-шасеех сахьаьта тхоьа дайна суот ца гуш да уж? Гу, хов. Цхьабаккъа, деи хІама дац.

ЛАКЪА БОЛАБЕННА ХЬАСТ

Лоа дьллаьлеча массеех да хьалхагІа хилар со цига. Шийла дар из, Ферма специалисташа, кхыбоача боаллоцуьа, кетараш, ВІайха пальто юкъар. Ферма тхоьнашка, корзашка, наІарашка со хьежа волювелча:

— Тахан - хІоана яхар мо ремонт дІайолае уйла йолаш да тхо, — аьлар ферма цхьан боллхоча.

Цхьа-пи буттт хьалхагІа тоаьъ йІоаххьа хила езаш йолча помещееш я уж.

Іаьсий чудоахача долх тхо. Гудагрсаш мо хьоарча а денна да да уж шоай кletкашка чу. Шийла я телятника чу. Цу тІа эгІарен маІ1ехан хьаучехсап мур а бе. Соахоз - техникумера практике бьккха дешархой а ба цу чу.

— Ара ВІайхаГІа хет, — йоах цар.

Сог а вахийта хьайнйхар оаха цхьа Іаьсий деладер.

— Миштад ГІулакхаш? Масс Іаспьг денна хьа укх шера?

— Вохгі Іасилг денна.

Іаламгара доагІа хІанз санна хет ухххаза хьайбаш довлга. Укхан вохгі денпад, кхы а шийла. Цхьа Іаьсий деладера шера ди лоалахочун Бекова Зябрата нйс денна...

Хилпад хьахкинна Іасиде а ухлоз цо лорадпча юхаметтоатта. дургдай Іуу! Іаьсий кхедарга дьлаеча районна совхозий фермаш та юкъе эгтара тІехьзоаспех я из. Планах хила дезачарех кІезига атаиел соагІа мара Іаьсий дан фермс. Долаш долча Іаьсапа ерттІа доалде мегаиий?

Уж миита кхоаб телятнике ІАчъвоаллача йоаллача пишко хьалъоьх. Пишк аьчча а шийла, йІоч «ГІржа» ба-ьх, цхьа ве-дав-а ГІалгІа ГІа ца Іалаш. ТІебйжача сомача кІурзо, чухьнахьа «ГІоагІденна доаллача шурий кхоаро езъий из йоккха пеаар. Кхо текхача чух хьалгІетта чІлаа а дом а цу чу ух. Иштта йІоох з йийй лу Іаьсапта шура. Тамаш я-их цу пишка тІе из йІоаххьан латта Іаьсий деладера дукха бесам боарле. Иймаш, пеиаш тІоадал латтаи да цу чу. Ветеринарин лора Тимгиев Мурадовза. кхычар оарп дакхола хІама дар сона цига Благодайна.

Дешархой боалабеш техникумера спана цхьап преподавателага хетт аз:

— ВІашТІехьа ГІулакх дий укх чура дар зоотехнически, ветеринарин бокъонашка дІалаца?

— Дац,—йоах цо,—хІьата а ся гІулакх долаш мичад ер. Тхо анцлиза цІий а дьккха дІадахача дьлинад.

—ТІаккха,—хетт аз Іаьсий деладечунга, — Іа хьай Іаспьг доатгадергдайп ухх моча шелалга?

— Доатгадергдаеаар дьра, — йоах цо. — Акхарех кьа а ма зет, бакъдар хар хьона дезе. ХІьата болх хьабева хьо па доарХІапи, хьона доатгар дпзда хьа па дуп хІнча Іа ма балхапа безам хи-лап.

— Фуд шозна кхуьлар?

— Оаха, Іаьсий деладераша, тхоьй алапех ахча а телаш хьйо жолаву ухххаза. ХІама йолу ишта а кІезига долча тха алапеча тІера ха кепигап?

Цу йоаькъама дуьтІаваланзар со. Ферма кулгалоша, бухгалтере болллоша из техка а техка Іаьсий деладерапта фу эп хьожаргбй, ашиа хет.

ДОАХЛИ ІАЬХЬАРА ДИСАД

Кхыча фермашка мо искусственни осеменени ешпият я уккхаза а. Цу чу болх беш ва цхьа ца яха саг. Цо дийбачунга лодийІача, болхаш хьежжа шийп профессеш дукха уйла, безам болаш хетзпзар сона из. Йожжа говзал йолаш а болх дика бовзаи а хилп ме из Баьсда, гІулакхаш ка хьежача моллагІоа хеталаргдар да ди яхар.

Сов дукха да укхазвра доаххача Іулу кхе хьаьсна Іаьхьара Іаьхьара дисарап. Зоотехника яхачох дІадаьлча шера ГІ1 бетта укхаза 167 Іаса дьлз (дайнарап а йолаш). Вешта аьчча, цу берригача 216 Іаттах базка а хІанзчул тІеъъагІа бахка бозаш а 194 ерт мара йолл. Юхе биса 22 ерт Іаьхьара бисаб. Царна юкъе пхъ шинар а да. ДІадахача шера кхозларІа дахха дезаш дар уж ханага диллача. ХІьата дахкалап. Ер дитаьгІа шу да пар шурий тІадам па лу, зе мара пайда ца бу. Дуллоа дІачудаел меганий уж, вьина хеталаргда. Йиш ю, хІана аьлча планагІа хила дезаш доахаи хургІап фермс. Вай лакхе яьхьхча тайпара арифметически прогрессеГІа кІезигач ухххаза Іул. ТІаккха а тІеоп дьлча кхы а кІезигагІа хургІа. Цудухьа мухьаргара йоагІа шура юкъера лерхІапи царгара яьккхай яхаш дІа а хетеш желадуьх Іаьхьара дуса доахап.

Лоашца аьлча, искусственни а естественни а осеменени яра гІулахх кІоапгта тахха а эргадакхап дезаш а. Ер.

СА АЙДЕННА ЦА ХИЛЧА

Дика хоош да са айденна воапача боллюпо дукхха кІезигагІа пайда дуьлга. Болх хьабева бІеха, ибна, доспах ловш ловша. Іьадеча хІамах дог яккх, безам бов.

Хьайбаш латтта моттигаш юкъаъьаьш вай. Цига Іа яха дика достам бе атта а дан. Вай юкъаъьаьш Іоха, салаГІа. Хьата берьъка хьоца болллой гулпу моттташ.

Ферме дикагІа лоарХІа доярказ Китиева Лиза, Гаиларова Лоли, кхыбарап болл беча корпусерча еслюбезна ПІалта чу а тхо. Тамаш я селла да воапаш, песса ма дитар. Іоиха' шура йохка з енна мистх хьаж хьнчх, бІеха флигзан Іаьсий чу. Дсха Іаьржа неаш, тоаьъ Іаьсий деладуьх духха бе-баШхаГІа йоашап пишк. Хьалъайдепше а ' ши ког Іобежар истола...

Кхьастта а цу форме из сурт тхоьнота гургда яьзі дашар тхо.

— Лостам бергба оахз укх чу, ишгта дутаргдап, — йоахар доаркашз эхь хеташо.

Тхоьнара фермаш — хьаьха Іа ловкха доахан чулийкхз кхийп дап. Духхеи шурийн фабрикаш хинна парех.

Укхазара ферма а я ишгта хила хьап долаш. ХьалгІодола балхаш механизмашца ду укхаза, доахан а царша дегІ. Шоай балха хозалл. Цхьап юкъенокха хоро, ха я ферма коллектив. ХІьата а цу гІулакха сийг лотабе оарцагІьралап, сагото еш саг вац укхаза, Екъа, йІайха йолча хана а хотта хул ферма кхо, ДІсаьъа мел хьежача па эпа, новкъа йолаш хІамаш латт. Аравьара новкъостал эп яранех, дІа-ъьа яхьача планех Іоуха хий сонпде, ДІахьоаш?

Ферма кулгалой, специалистий мелаь бахьан долаш гІулакхаш дус укхазза хьа па деш. Уйла е езаш гІулакх да из. Совхоза дирекци, партийни организации шоай ферма болх тоабе, из боккъонца ІІлиан наькъа тІа яккха, хьокхаме хилийтъ декхарийна я. Ерригсоюзни яхь шийлоттар хьалеца еза цу ферма коллектихьо.

М. КАРАЕВ.

ПЯТИЛЕТКА: КХОАЛАГІДАР, ХОАДАМ БЕШ ДОЛА ШУ

ПХЕЗЛАГІА ХЕРЖАЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ЙИЪЛАГІЧА СЕССЕРА

РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ДЕПУТАТА Р. В. ВАХАЕВА ДОКЛАДАЧАРА

1972 шера 29 декабре КПСС политически просвещене Шаѓа хилар пхезлагІа хержача Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета йиъларг1а сесси. Сесси хьайиллар Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета председателя нох Р. С. Ахматовас, 1973 шера Нохч-Гlалгlай АССР халкъа боахаран дегlабоалабаран планах доклад йир республика Министрий Совета председателя нох. Р. В. Вахаева.

Докладчика белгалдаьккхар доккха а дог lоlодоккху а пlей — Советски Социалистически Республикай Союз хьаьж 50 шу дуза пlей лездечу деношка сесси гулъенна хиллар.

КПСС ЦК декабрьски Пленумчу, СССР Лакхехьарча Советан РСФСР Лакхехьарча Советан 1973 шера СССР а РСФСР а халкъа боахам дегlабоалабара хьалхенах тlаьмийача Законаша паьха политически къаьхьегамех хьинар lоагlга айбалта белгал а дьакхо. Ваха ва дийлар вай республико пятилетка пlадахача шин шера пхи хьалхачыпа итогох. 1971 шера промышленни продукцина релизаши яра план 101,3 процент хьоачыпьой, хlьата 1972 шера 11 бетта — 100,2 процент. Хьоачыпьой къаьхьегама оьрсае лакхахьа хlотташ а, хlотташ а тlаьмийа Законаша паьха политически къаьхьегамех хьинар lоагlга айбалта белгал а дьакхо. Ваха ва дийлар вай республико пятилетка пlадахача шин шера пхи хьоачыпьа итогех

БЕРКАТЕ ХУРГЬЯ ХЬАРА ГЕКТАР

Кубанерча ахархоша пятилетка хьолаларгIа шера дукха ялат чуязделларгIа яьше даь хьайкарал а хIьата ю болам хьалллоан КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК бакъонаш а тха отделене кхьалеташ хьой керчу бижаб. Цу йоккхача яхье дола, гектар беркатегIа хьлийта гIерт тхо а. Цу хьалькъехьа дагабиннаб тха механизаторан даьрхIа гуд а бенна.

Кубанщанта миссел янз тIабахийта могargдац тхона тхоай гектара, хIанз яьча тайп-тайпара да тхан цера хьалаш. Цар лаьтташ дукхагIолча дамъе яйп дехкаш, шаьрача дадаш да. Тха дараш хиш дехкаш дац, босешкен аьлешкеи дада.

Бакъда, тхоай гектара тIе кхалхарчу дукхагIа хьувкъан кхебе оаха дош ду. Тха из вIашIтехьа а дargда. Тхоай лаьтто, цун оаха деча Iучало тешадьо тхо Еронтсозин яхье дала тхоай йиш хилараХ.

ДIадахача аьжки догIаш тIадам па боржаш, кхы метталг1ы де а цхьа мохкилг хьатIа па йоагIаш Iаламо доаттальча халонна дукхьалъота мегар тха механизаторашта. Юкъера лаьрхIача 25,4 центнер кIа чудера оаха хIара гектара тIара. ХIаьта цхьабосий кхы а дикагIа кавьар. Сапралиев Махьмада трактористи бригада лаьтташка 27 центнераера дIакхьавар хьувкъан. Оахьа-м хьатIалаьнча цера IамIамо оербGолча кхаьетамга хIинз а сатувсан, Дика да ахка дика хаоттам болаш доагIе. Из фактор бокхха воархIам болаш а юртIа-бохаме хIинз а. Бакъда, снгала хьежаш загIа зама яц ер.

Цудухьа дIадахача шера хьувкъан чувшаше а кIйчо е доладелар тхо питтIетка уьх кхоалагIча шера оахоц кхебергболча хьувкъеча.

Сапралиев Махьмада бригада коллективе дIадахача шера шоай гектара тIа кхебь хьувкъан кхебе гIерт тхо отделене лерригача лаьтташка — 27 центнер. Ишгта оаха къ па къийгача дargлоацаш да оовхозо шийна хьалхахка отталаь декхар а. Уьх шера 8500 тонн яIат Даьхен аьрбашка чутасеа деташ я «Экажевский» совхоз — планал 1230 тонн дукхагIа. Цунах 6800 тонн кIа да.

Цу тIара дIаоЛоналЛ оаха тхоай ерриге кийчо. Агротехнически дикагIойла хIинз цхьа да хьалха е тIехьа ца доаллаш кIаьда аьхача лаьтта дIалийра оаха гурахьа дуь кIа, тIехьа катокаш а текхаеш. Лаьттана тобаргIолаш тIоддаза а йIоьхкал а яр. Цудухьа ший ханахьа зIыгг а теха цхьатарра арадалъар баьццара мугIараш. Тхо, агрономаш, цех дала хIинз доаллаш хоза хилар механизаторий куьгаша «дийза» уж баьццара кIуьсаш. Оьла тIоагIебенна, низбенна Iан кIаьла дахар кIа.

ХIанз укх деношка яхар санна самолёташа обработка ерзьа цу кхашта. 15800 центнер суперфосфат яха минеральин удобреии тоссорца хIара гектара 4 центнер а хоачаш. Цул совгIа шишша центнер калийин тух. мочеяина а дурьга оаха гектара

Лоацца аьлча, ма боля ялаташ дика хъерхьлараХ дог тийша да тхо. Дика лард еллай оаха кхьйолча культурай хьувкъама а. Цхьа гектар аханза лаьтта дисперсе тIара бIаьстI ялат дIадерга лаьттIачох. Декабрь хьеТIахачаделла ахка Iодилаю оаха 1200 гектар хула кха. Оахам деча, ялаташ дIадучча кхьаьеташ хилар тха эгIара тешамегIа бовве. Бокхха опыт йола механизаторашца Социалистически Къахьегама Турпал Албогачиев АртагIа, Угурчиев Iамарган, Аушев Юсап, Гиреев Мажидхан, Бигуватинов Махьмад, жкмбараш. Цу балхашта цахаддаи тIахьожам доаттабеш, агротехнически бокъонаш йиззз хоачашъера механизаторашта IIо деш хилар тха къона агроном Бекботов Бекхан.

ХIанз кхашкара болх дIахо беш да тхо. Кхо дицла брабенна хIинз механизатораш кхаьнка. Цу IIуглахха ВIашагIьеллай оаха ялх агрегат. Кхьастта термам тIабехийта хьвиду оаха коартолаш дIае еза кхап. ХIанз аьлча, укх шера тхоай лаьтташка вIалла па хинна коартолаш я оаха дIаооргIараш. Тхона уж йитача Украинера новкъостаца ашнад тхоГа уж хIоьнала сутара я ашна. Из цанна шортта хилийта йиш йолаш да тхо.

Ишгта я тха укх шерара плани. Сегодня голамашца белгалдаккха лерхI оаха ер шу кубанщаца кхайкаяьча яхье а дашна.

М. ДЗЕЙТОВ,
Нальчерча «Экажевский» совхоза Экажкъонгий - Юртарча отделене управляющи, РСФСР заслуженни агроном.

Хабаровск — Дальни Востока йоккха промышленнин культурнин центр. ХIара шера хувнаду Амура тIарча, 450 эзар гаргта саг вахача цу города сибат. Шерра хьалле долалаьд ухгаза гIирсаш. Хабаровски заводаш кхьа эзарах дезаш-ца кердача цIеношка баха чуязди. Аддха дIадахача цхьан шелера эксплуаташе дIаенна 300 эзар квадратни метр чуйе моттиг.

СУРТА ТIА: «Хабаровскайстрой» объединене 14-гза вIашIтIарьв здание.

Е. ЦИЛЕПОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙ ПРАВОВИ КУЛЬТУРА ЛАКХЪЕ

Республика комсомола Комитеташа «Знание» обществерча кагирхошта юкъе знанеи йоаргIара йолча комиссеница цхьана кагирхой аудиторешка, общежитешка, школашка, лаккерчеи юкъерчеи дешараз заведенешка правовни темаех лаьца дукха мероприятеш чакхйоаш. Цу гIулакхо кагирхошта дикагIа дIадоазвIар советски виконап, цунга да шоай бокъонашни дехкараши.

Сентябрь хьаьь 50 шу дизарца кхьастта терхам тIаухийт хIанз ленински теоретически тIехьалера пропаганда яра, социалистически мохки пачхьалкхехь правоп хьежеи легIайоалеш В. И. Ленина доаркIам дIагойтара.

Кагирхошта правоп кхетам балара гIулакх чIогIа доаркIаме долта хоета а деш дукха ха йоаллш «ВЛКСМ Назрановски райкомо кагирхошта юкъе правоп знанеш доаркIаеш феха балхах» яьца отчетага ладийгIар комсомола обкома бюрос. Комсомоло Назрановски райкома кагирхошта юкъе знанешта пропаганда яра йолча комиссеца цхьана кагирхошта юкъе «СССР гражданина бокIо» нашш дехкараши», «Сас арах»—ахарахи дезаллаш долта закон», «Къахьегамах долта законодательствоз», «Кагирхой пачхьалкхехь правоп», ишгта кхыча темаех йолча лекнеп йайшай. Уьх мера цхьайта бетта 95 лекпи йайшай райопе цу деношех лаьца.

Цу темаех лекпеи ешача хьинзре дакъо лоацаш да райопа прокурора гIонча Г. Зязикова, РОВД начальника заместитель В. Ганиев, участкови инспектор М. Тарелп, милице сюрий цIеп инспектор А. Евлоева, халкъа судаха Л. И. Финогенова.

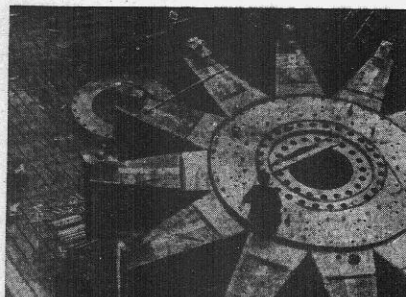

НОВОСИБИРСК. Сирийски Iарбий Республикера Евфрат яхача хи тIа Советски Союзо новкъостала а деш, хьалъеи латтa гидротехнически комплекс Гаргарча Малхбалене йоккхагIойлча гидроузлех цаI хургьа.

ГЭС-а лаьрхIа генераторан хьадага а лаьца, хьаеп я «Сибэлектротяжмаш» яхача Новосибирски заводе. ХIанз шоллагIа гидрогенератор вIашагIьелла йоаллаш даттI ухгаза (сурта тIа),

А. ПОЛЯКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬОКХАМ ТЕЛАРАШ

ДIадахача халача юртбоахама шера Уруе-Мартана райопа «Гороц» совхоза механизаторан сийленца лоархIабир шоашп тIаийша хIинчча социалистически деккарех Ишгта: дика болх баьрех ва комбайнер Такаев Шахип. Шера баьча ба.ха нтогашца хьа ма хьоккхара, дIадахача аьлки 153 гектар хьоккхап 3030 центнер кIа аьрдад цо. Шийх хьинар дола болхло оалийташ хIанзарга вавнав Шахид. ХIанз кхычарна хьоккхам а телаш ший доалалъара техника толеш ва из.

* * *

«Гойтинский» совхозера Ахмадов Зайнди «МТЗ-50» трактора тIа болх беш ва. Массарел дикагIа болх беш чакхаьлар из IIуглахха аьлки. Оахам планагIа 900 гектар тIаьда оахам де дезаш вар из. Оттаг йолча механизатора тIехьхоачашIар из норма. Тхеличка болх а беш 1070 гектар лаьтта яхаа цо. Дукха технически гIуларх дара средствапи доагора-смазочни материалаш ахоьвЛ цо иукъа.

* * *

Пхийтта шу хьалхарIа «Технический» совхоза шоллагIа отделене механизаторалла балха пера Дадашев Iаьва. Цу юкъа дукха дика гIулархан карагIдинна цуния. Дика кIаьда оахам а деш ялатий лаьхх хьувкъан чуккиьхьб цо. Безамца вуьш из коллективера наха, из мел воввараша. ХIанз гурахь дийнача кIина подкормка еш ва Дадашев. Дийнахь 16 гектара мара ца езача 20—25 гектара подкормка ю/ цо. Дукхаза сийлен грамоташи ахчан совгIаташ тайнпад цунна хьоккаме къахьегарах.

* * *

СССР хьаьь 50 шу дузача сийлахьча цIейна ма доагIара наькъадахкара районе хьайбаш леладеларша хьоке яьржача социалистически яхье эгIара дикагIа толамаш дахьар Мичурина цIерагIа. совхоза къонача Iаьсий ,лелдеча комсомолка Дудушева Туминас. Массапечарел тоаденигIа да цун группера Iаьсий. Ишгта лаьхх овсарле йолаш къахьегарах совгIата цIи тIаяъпь сахьат денад Туминайна. Цо дог айдьча къонача иохчий кхалсаго кхы а хьинарегIа къахьет. Советски наьха вошша, йоагIала цIейи керда шун хьаьнаича къахьегама дездар иохчий кхалсаго.

С. МАДАГОВ.

БЛКСМ обкома лекторски группа заведующи.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ХIАНА НИЙСДОЛИЙТ

Сунженски райопа Ленинан цIерагIа колхоза бежа Iу Дизалца хий да молодична шура кIезигагIа ду дохачана.

Дiадахача шийлача Iай шелалах лийлхар фемне хий чулиллз туббаш. Цу хана де хIама дацар, Iадамца кхоъеа тоо яьар. Райопа дукхаха кхыча мотт игадйа а хина системаиа дикка зе лаьдеп шелало. Иоавхьенчыча тIехьатIа мара тоде йиш йолаш яьар хина система. Хьаьт чоаяза кхиггалахоша дика кхеташоа фермаа в. юрт а. кхийола производственни участкаш а хий доацап йита йиш йойлларга.

Йоохлучше а дилдха туббаш хуиша а хуиташ тоайпо хина система фермагера дIалийкхача массанахва а. Чакхъьнлар бIайсти, дIадахар ахка, гуйре, хьатIаахьлчад Iз. IIхьабакъда, фермера хина система хIинз а тоайпо. Хьаьта ферме хий машинаца кхухь.

Цхьан дийнахь цхьаттта сахьат дальча ферме вера со- Цу хана а хий дацза дар ферме. Цхьанна сега хоаш дацар хий мотт лаьхардга. Ферме хий дара оттанн график яз. Шоай безам хIина. шоашта дагадеккха хана мара хий дахьан машинаш тIа болх ферме доаккхар.

Хьайбашта дехка доакъар, мелабу барда, хий хIара дийнахь журнала тIа дIаязду.

Хьожарда вай бардаца, хина доахан мишта Iалашлу. Журнала тIа дIаязлар бакъдаца. 15 ноябре 2 тонн барда бенабар ферме, шоллагIча дийнахь — 4 тонн, 18 ноябре — 6 тонн, 19 ноябре юха а 4 тонн ени эннай. Иштта 25 ноябрь тIаяхачалла болча хана кIеза система, график йоацаш цхьан дийнахь 2 тонн, шоллагIча дийнахь 6 тонн, цул тIехьагIа 4 тонн барда яхильб йеоше. Хьана цул тIехьагIа массехь дийнахь вIалла а барда банзар. Барда кхуьйе машинаш ехай. яхаш, бекхаза буьа ферма кулгалоаб. Изгальт санна уж машинаш ехь хилча барда ба яхийта хьа твандерт яц-тел колхозе? Фу деи я хьотгехьа кхашкарча балхех мукъаьлина чIехьаш тIа лелв трактораш? Хьаьта хий мишта кхуьй ферме? 25-чех 26-чеи ноябре ялх тоне хий денадар ферме. Кхы цул дукхагIа. хий дехийи ферме. ХIанза фермерча хьайбашта. Из ера дийнахь юкъера лаьрхIача пхийтта тоне хий эш. Цу гIулархо хьаьтоох доахан хьога долаш дуьсалга- Из бильи полиш кIезига цуьра ли доахана. ХIара дийнахь юкъера лаьрхIача шишша кило грамм мара лаьа хIанз Iэтто.

Дийнахь буси 20 килограмм силоси лаьттара килограмм яхье ца ютани хъэ, чах мотт тохан- Бахьан фуз? Доахаиа лиззала ший ца мелалар ла.

Уж кхоачамбоацоеш хIана ниЙсдолийт? Зезьа хIана доаду колхоза вуьжа? Цу хаттараша колхоза параленин цехтюмон жиш лелча бакъахьа ца.

А. ЗИМАРИН.

БЕХКТОКХАМ ЛАКХБЕ БЕЗА

«Кавказ» колхоза хьайбаш леладеларша пачхьалкхенга дукха шурел йоккхара дIадахача шерара план хIанз хьалха кхоачашъера. 1971 шерачуьл дикка дукхагIа даьккхад дуахи шурел.

Дика толамаш доаж. доярката Дудаева Пlальтаматан Шемнева Салматусеа. Планагга 1800 килограмм молоко сдача Пlальтамата 2300 килограмм, Салматуса 2400 килограмм шура яьккхар хIара кхоабача Iаттагара.

Дика толамаш доахан чакхаллахкар дIадаха шу «Новогрозненский» совхоза, 40 лет Октября» колхоза хьайбаш леладеларша а.

Цхьабакъда, ишта лелаш гIуларкаш районна кхыча боахамашка. «Дружба» совхозе 60 процент мара кхоачашъинзар дуьх даккхара плап.

Дикка лоаьхенчий районе йоаккхаш йоаь пура а. 1971 шераца пийсдича 132 килограмм лоаьхелар 1972 шера хIара кхоабача Iаттагара яьккха шура.

Цхьадолча боахаэцаника тагара лоа я хьайбашера йоаккхача продукце дикал. Масала, эшача боарамагIа хила есачох «Новогрозненский», «Дружба» совхозашка 74 процент мара ца дуьла дикал. Боахама гIулархашта эшача дукха хьайбай продукци цIаухийт. Цудухьа хьайбай продукци кхоарадув дIадоаг-бой-рамаш дуьхагIа да. Масала, цхьа центнер цхьхий дуьх дакъехара планагIа 5,6 доакъара езиница дIакхйта агрегат «Гудермесский» совхозе и «Дружба» совхозе 14 дIайохийт.

ХIанзара ха хьайбаш леладеларша къаьстта беххтокхаме я. Йол, спелс, ча, кхадола доакъарраш хьайбаш дикагIа дуагрлоацаш минеральни подкормкашца, кхыча компаненташца кийчеш хьайбаш кlабар района хьайбаш леладеларай керттера декхар да. ХIана ьыча, 1971 шераца пийсдича 1972 шера кIезигагIа Iалашдар доакъараш.

Из дика кхетаду «Кавказ» колхозе. Тайп - тайпара компоненташ техе, аьте. доакъар кийчеча цехе Iанарца хьаьа а дийк хьайбашта тел цар ча. Из дика дуь хьайбаша.

«Гудермесский» совхозе доахан дуга переработка ец юхеюсача отходех кийчбаьна бIайчача мукъажа кхоаб. Цу гулакхо дикка кхом байт дийнахь буси доахана дала доагIача концентрированни доакъараша.

Района кхыча колхозашкен совхозашкеи производственна геттара во юкъейоалаю доакъараша кхоа бара йола мероприятеш. Из гIуларх хьатIа дIадоаг-бой-рамаш дуьхагIа да. Масала, цхьа центнер цхьхий дуьх дакъехара планагIа 5,6 доакъара езиница дIакхйта агрегат «Гудермесский» совхозе и «Дружба» совхозе 14 дIайохийт.

«1972 — 1973 шш. Iан замалаь хьайбай продукташ йоахкигеи кийчеларн алсамдакхар дуьха хьайбай боахама боллхол Ерриге-союзни социалистически яхь йоаржараца» бок КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦПС совнам дег тIара кхоабап а беш керда социалистически деккараш тIаийцад хьайбаш леладеларша.

Ишгта, 1973 шера хьаьарча квартале 3400 тонн шура, 760 тонна дуьх а доакъхар пачхьалкхенгара 3300 тонн шура, 720 тонн дуьх дохмарда, хIара 100 Iатта тIе. хьа 97 Iасилт кхеларда, хIара кхоабача Iаттагара 220 килограмм шура йоаккхарга, бIаь хьакхана тIехьа 2000 хуосх кхеерга.

Берриа шоай янз уж дехкарап кхоачашIара «Iабахийта беза района хьайбаш леладеларша.

И. ЛЮТЕРОВ,
Гудермеса района юртбоахама управленне керттера экотехник.

МАССАНЕ КЪОАБАЛЪЯЬ...

21 декабре лозунгашеп, плакаташеи хоза кийчьаьр «Красный молот» завода пехий блок. Завода боллхой, инженерно - технически боллхой, гIулархера нах вIашагIьекийтабар уьхаза КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Советс, РСФСР Лаккехьарча Совето цхьана яьча СССР-я 50 шу дизара йолча торжественни заседанена хетапаш митингаш.

Митинг хьайбайлар «Красный молот» завода партбюро секретара Кузнецов Юрий Викторовича. Цо шийй кхамаьи дIадоладеш аьлар:

— Новъкъостий! Таханара митинг хеташъ я вай Даьхен столица Москве КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совето, РСФСР Лакхехьарча Совето цхьана яьча СССР-а 50 шу дизара хетаяьча торжественни заседанена. Заседане доклад йир КПСС ЦК Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева. Ший доклада тIа поп. Л. И. Брежнева дийнар барттIайнача дезала дар санна долча вай мехкарча кхаьий ах бIаь шерен вахарах лаьца..

ДIахо ше кхамаьл деш Ю. В. Кузнецова дуви: «СССР-а тайп-тайпарча кхамех йолча пролетариатана вокхгара вола воша а хинна дIаэтар эрсий - пролетариат. Вай мехка республикашта юкъе йоккхагIа йолча РСФСР-о ший опыт, говзал пIалора, де дезаш дола новъкъостад дора кхыча кхочача республикашта.

Хьаьта, хIанз вай мехка бIаьстан бешамашка тохаш дола зиза санна, цхьатарра хоза дегIаенай 15 союзни республикаш».

«Красный молот» завода партбюро секретара нох. Ю. В. Кузнецова ший кхамаьл уьх дешашца чакхдьккхар;

— Деза новъкъостий! Сай кхамаьл чакхдолаш са а шун а дагара из хьоькIало вай хьамсарча парте чурен врахьарен политика. Дахьала хийла вай хьамсара Коммунистически партин!

Иштта митинга доакъоокхуста хьалхахка хьамаьлаш дир № 9 йолча цеха мастера М. А. Шабазова, котельшинй бригада бригадира В. Т. Кузьмина, № 7 йолча цеха слесара Х. А. Хизриева, электросварщика В. В. Звонника, кхычар. Шоай коллективе цIерагIа цар дийнар СССР хьаьь 50 шу дузача доккхача цIейна нахъболъхаш шоашта карагIдаьнначох, дIахо шоаш бе лерхIача балхах.

№ 5 йолча цеха котельщика Гальченко Анатолие ше кхамаьл деш белгалдаьккхар.

— Оаха чIогIа доладелар ду тхо бригадин СССР Лаккехьарча Совета депутат Рыженков Николай Георгиевич Москве дIахьош йолча заседане дакъа лоацаш хилярах.

Митинг чакхйоалаш митинге дакъа лаьцараша резолюци тIаийцар. Заседа колективо решенине тIа белгалдаьккхар, дийпатлера керттерча кхоалагIча шера шоай хьинарн низи ца кхоачи кхаьхьера.

А. ДЗАУРОВА.

ОКЕАНА ГАНЗАШКА

Советски Украина столицера — Киевера хоам кхьачаб: укхаза йиллмахоша кхаьй форда хи чура дегIаахийтара хиначу яргIоона кхийола таблица кхоачашхуийтача чIогIагча вещеставл 165 миллион тонн йоаллаш хилар. Цхьабакъда, йIольхача хана ду русхьех халла мара пайда эцалуш хиннабан. ХIанз Iара, керда технически средствани керда технологически процессаш араяьлиначул тIелъьагIа мара хувшаденнад гIуларкаш. ХIана форда хIини экономически дегIадьккхача дерригача мехкашка къастта лаккхача темпаегIа деглаух, хIьата-нун продукци хIанз дукхха бIаьш миллионаш сомашца юстап а я.

Форда хи чурча минеральни ресурсех пайда эцара проблемаш оттаяьй советски пIслагIча пхе шера плана тIа а (1971—1975 шерам).

Эггара хьалха дIахо комплексагIа пайда эцлара оттадаьд Iоръьяннача Кара-Богаз-Гола («Iаьржа багге») — Каспе кхуьда - малхбоалеьлархча Iаьккхий тIарча золина ресурсех. Готтинга-проливо мара форднна юхаьгIойлиташ йоаьа Кара-Богаз-Гол — туха минералаша естественни къалаеша кристаллизаци хулаш йола дунен тIа иаI мара йоаьа моттиг. Залива четашка хьуланна йоалл натре, магне, брома, йода, кале, тухий 50 миллиард гаргта тонн. ТIа-тIа алсамбуьл Кара - Богаз - Голерча предприятей низ, хIаьта уьх пятилетке форда хи чура хьалъяккха лерхI сульфат натрий метгел, магни, бром, бор, цезий, кхыйола компоненташ а.

Советски форда химе поллагIа йоккха центр — Iаьржача форда тIарча. Сивашски залива яхьерча Крымски ара гIайрен район. Хица къаьстта дукха броми йоди йоаьа йоаьа йоаьа Iан ба укхаза. ХIанз декхар оттадьа — искусственни гIуларкаш чахх а йоаьа бром дукхагIа Iозде. Цу гIуларкхо дIахо йоккхагIа хулийтарча Крыма бромни заводашкара производство. Цул совгIа, юрта боахама микроудобренеи арахеилгга а вIашIтехьдоаккхарга ухгаза. Цу гIуларкха хьаьь я лакхе йийца установка а.

ДегIадоагIаргдолаш да кхьдола форда доаккъош а — мехдьатта - газовни горнин. Укх тIехьхарча итташ шерашка дунен дукккха районий ин бистера Iальмате дукха мехдьаттеи газ йоаьла моттигаш коранай. Цу тайппара 1970 шера дунен тIа дьккхача форда доагора хIара пхеларгIойла тоин ши бIаь метрал кIоаргагIа йоаьача хи кIалхарча моттигера яьккхай.

Азербайджан — цхийта союзни республикаех иаI — йолаеший дунен тIа эгIара хьалха Каспийски форда хи йоаьа Кара-Богаз-Гол йоккхагIа хулийтарча Крыма броми заводашкара производство. Цул совгIа, юрта боахама микроудобренеи арахеилгга а вIашIтехьдоаккхарга ухгаза. Цу гIуларкха хьаьь я лакхе йийца установка а.

**Д

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

ПОЛИОМИЕЛИТ ЦА ХИЛИЙТА ЙИШ Я

Советски халкъа материальни культурни вахара боарам хаддаза лаккхув хиларо, унахь1ено лорайра в1ашаг1ьеллача пчаьхьалхен система, дай-метка медицински Ингмана карг1адилнча. доккхийча хIамаша мол хинг хуппйт дIа-юха дувла лазарал вай мехкара дIалаьхара. Советски медикаша доккхий хIинаш карг1адийнад. полиомиелитана ловитабеча хьоьсам а. Советски Союзе дукхха хьаьт а перра юкъекхуьхьаш а я из лазар юхатохха аьттув боккхчаш йолл молхан. Фу лазар да из, мишта лораерг1а цунах сага оргинзам?

Берашта хулаш дола дIа-юха дувла аиан е, кхыча тайпара цунах оалиш ма дарра, полиомиелит, экспрам лазар да. Из кхиттача хана бата тIара, кулгийн нестарийн пхьидашкара, дег1а кхыча маьженашкара пхьашш сколенипча дус лоцца а сийн. Цу мишта тIара дукхха чуьра оргаий болх, биьв кхача дег1ах латара наькъаш. Полиомиелит лъеду геттара кагийча вирусанашмакхсорганизмаца.

'Дукхаг1ча дакъе пу лазарах' немогаш хуларш дейна дахь хахханиъ дола бераш да. Нагтахь йоттиг1аш нийсду кхиинарг1а из лазар кхеташ я.

Полиомиелит хьадоал цунах памогаш волча сагагара дъаьна па 1ешш, вирусаш йоахкарашкара я, мишта аьтча 1ахиз укх сколь-те шовш памогаш бене я, дег1ачара хьакъастача Хламашца, шодаттеш тугашен вирусаш йоахкаш болча, махарара. Лазар хьадаза ларду унахочо лелаяьха мехта хIамашка, дукхаза, лов-

Германски Демократически Республика шерра белгалъехьхар дукхахча къамил Советски пачхьалкхех ях бIаь шера юбилей. Берлина юккъе хьайбIалаяр «СССР 50 шу» яха художественни фотографе экспозицин. Хьажа

зоргашка г1олла. Лазар хьадала тарлу хьат1ауха1ш мара 1олодаш хий доацача бIеха хий чуйайача Iамашка лийча, е ну чура йIцача хица лятта барахьаш лелаяча.

Лазара белгалонаш -из ма кхиттинге а гучаялаш, пхи ди а кхы дукхата а а ха яьнача г1олла мара. Цаьхха тIадоата из— шийла а хеташ 38—40 градусера кхоамаш сакха айлу температура. Геттара чIоагIа лазабоал корта, дег1а г1оьрал дов. цкъаза мераж 1оух, кхайкаву. Бер г1оарал дай, доалача Хламанара безам дIабаьле, наб еттачух, каст-каста хьапар дувлаш хул. Цу тайпара доалоделна лазар дукхах1ча дакъе пришпа тара лест.

Кхы чаьна белгалонаш йолаш а кхет полиомиелит —кер лаз яхоьш лаьккъаш хул бераш, чен кхет, г1еттаду дар, Наг-нагахьа моттигаш хул хьадхарча 3—4 дийнах бер геттара боча дувлаш, пунша Iатьк1 таъаш а сов сийрда хIина серд1оло а. Менге тIа дийше дарца хана аркъал лаьхийта корта а дакъа хоьо а лий, дала бераш. Парех пхььдараш саькет-там чура доал, лазаро харцлуйт. Лазар уьггт кулгашка, фоартага, бухъ1ара, кулг дIа-мел хьоккадеча ва дег1ацара. Моттиг лаьхьа хул. Ишта долап 3—5 ин доаккх бер-по, цул тIеъьа1а температура лоллу, хIама дIа, наб е доал бер, 2—4 ди ма дIалоттург е тоалг1а дIадола бер. Полиомиелита шу формах непаралитически овл (анаш ца хулаш чакхйоа1). .

Цъьхабакъа, нагахь нийслап из ишта атта, кхы ма доацаш дIадоалаш. Цкъаза массеех ди даьлнача г1олла юха а айлуш хул температура, бер халача хьа1 тIа отт. 3—7 ди доаккх температура лакха латташ, пус тIеъьа1а ца оахьате хоза. Цу цъьхьа ца г1ерг1ача. Цкъаза массеех ди

ДАГЕСТАНСКИ АССР. Хьайбай боахам дика тоабенна хиларца цIи хеза ба Хасавюртовски района Кирова цIерагIа опорно-хьокхаме боахам. Iан кийчо яьй укхаза. Тоа а яь, йIоахьъьай свинарникашн, коровникаш. Кхоачамбалла пхьатIаззад доакъар.

СУРТА ТIА: боахамера хьаький ферм.

Р. ДИКА-сурт.

ТАСС фотохроника.

ЗАКЪАГIА Ю НАБ

Советски Союзе хьаьй наб-са дойтар1ояцаш, сагo еш йола наб талхийтар1ояцаш, из пайдана хулийтар1ояш йола аппараташ.

Наб ца кеташ волча сагo новкъостал лес, пар1ато лой а, организмаца хьаьчча оагIооахьара зуламе 1оаьтьъам беш йолча, наб кхетийтара молхаяьна-ра. Медицински практике шерра яьржай электронабара метод.

Керда метод — ритмосоин хьаьнга, мел йоаьна аппаратурех СССР медицински Iилмай Академмерча цхьаь Iилма-тохьама институте кийчьыьй.

Метода керттера идея — сихгIа наб хьетийтара. Пациента наб кхетийтара цхьа-цца воздействи хIинча кхоачам ба, масала, татеи сердали. Iолеча дог1а тIадамаш дагдлоийташ юкъ-юкъе хулуш татаца, е гучалелъана сердIоло дег1а г1оьрал доалу, пхьидаш мелъю, коххера а наб кхетийг. Ритмосона аппарато тел татан сердалоя сигналаш. Аппарат ше (хIинз укх сахьа1а экспериментальни яле а) телефонниучлу йоккхаг1а. Тата ду оий тайпара дIамигача громкоговорителе, сердал тел шин бIарго-сетофильтрзаца.

Татан сердалоян сигналий израмерщи еррига процедура мел йолчу хIинг хувналу хььм пхьидийн биоокани, бIаргий лелам, садахарен яха беттабаларен сухал сиина долчу физиологически хьоькамерIа белгалдеш долча пациентагIарча хьалагIа тьекхе. Наб кIоьарьсина хьаь биоточий амплитуда лаккху, цар сухал тIа-тIа дуж. Пхьидош мелду, пар биоэлектрически ниц кIеззигу, садоахилгап яха беттадуьдеп нийлъ-лу, бIаргаш шоргтиг1а1а лел.

Физиологически хьоькамашта кхиина деррига хувнамашта регистрация а, тIакхоа кхIобаг1ена бурзама принципаца автоматически ийсбу тата ниша сердалоя сийрдали, хIаьта ишта хьаучача кхиина дIадоаг1ар.

Цу цхьан хаина пациентагIара хьалага хьежжа кIезиг-кIезиг хувнашуш хувнаургда бесаш: сийначен пIашъьан бесашкара

ЯПОНСКИ ФИРМА «МОРАЛЬ»

«Ныосуна» яхача американски журнало кенатеха араньяхъай Японерча балха болча кхаланах тIалаттача дискриминацех йола заметка.

Из заметка цхьалолча дакъе лойш а из газет дешаршта могаш Кенайбозон юкъардадарий Агентстве.

Тоьм чакхбьыьнначул тIеъьа1а оттадьяа Японе конституце ма-Iача наха ийисса кхаъьата бокъо лу кханачах. Цъьхбакъа, кхалсаго мидера дIеза е тIеъьа «хьэпин» яха деххарийна болча хьаьнсте цу тайпара тешам, керттерча дакъе, кхъата тIа мара баш. Дучхаг1йолча японски компанеша баьхкера дIабоах 30 шу даьнна, хIаьта дукхъаза 25 шу даьнна а кхIанах. Кхъметтол 55 шерага кхаччалаш кхалнхъара болх бе Iийш болча «Тойота» яхар сацна болча компанешка а царех тийна литаш мел хинна а бехьтокхаме дола г1улаях.

Японски компанешка г1улакхаш тIа болча кхалнаьха болх цун дакхъарех датташ бе. Уж хьоьна хозеп, хьашшата дъуьлъьха, белабена хила бе3а, чай долубита деза шар. «Из балхара дIабоах ъьнеп хьоьна болча кхIанах» яхаш хьакхайкаду пагойсх цъьхь кооперацие яше-пиезидента.

Японски кхалнах тIа-тIа хьинерIа кхоьсам лоаттабе баьнна6 шодай бокъоаш балха дола. Укх шера мас «унзаерIча» дханара кхоачаг1ойлча Иоко Нарзаке йоаржаю предпринимателий ликсимизацион политика дIаякхъя тIаъьехаш йола листокаш. «Фирма куц дайсхар дуьлъ яхлнар со балха», — йоаь Иоко. Цо цъьхьакъахьар, шийна балха моттиг юхийтарьш ше компанеча, яхаш. Хьаьта цин лоогдоахийла тоьъ. Боккха г1ело балха йола фирма деххьяийна яьй сулу, пагахьа санца йIаньяхха яьа кхалсаг балхаштта юха тIа па боьхйте цана алапа тела. Цъьхбакъа, тIом бошцан кхаьа безам болаш бан предпринимателлаш а. Лакхехьача суде апелляци яла лаьхьа ба уж. «Шабаьхьа кхалнах юхаэцилла — фирма мораль «йолаяь», — яхаш цъьхьахайкаду юхьнаша.

(«Ныосуна» — АПН).

Газет арадувв шинарен, орен, шоаттен деношка

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 январь

I ПРОГРАММА

16.10 — Передачай программа. 16.15 —Биология. Дарвина эволюционни теорем лоарIам. 16.45 — Литература. Тургенев. «Фотошаша стихотворени». 17.30 — Лешархошта. ЦСКА школа кьона хоккеистан. 18.00 — Кеидадараш. 18.10 — Лешархошта. Доттаг1ашта сонтlагIа. 18.30 — Маьлонний декански университет. «Ленин СССР в1ашаг1ьчллар ва». 19.00 — Ноьч-Г1алг1ай чу г1олла. Информационни программа (ноьчий меттала). 19.00 — Кинокурнал. 19.30 — Шун хаттараш жоп ло оаха. 19.50 — Этгара хьаьна экрана тIа. «Зулламо «Умбли» яхача стадионе дагIа» яхь художественни фильм. 2-гIа серн. 21.00 — «Хе». Информационни программа. 21.30 — Кинй яих. 23.00 — Кеидадараш, передачай программа.

2 ПРОГРАММА

20.00 — Йоаьна Iуйпе яхача къьнеяхха оагIоонарча г1олла (г1алг1ай меттала). 20.15 — Шоана берш. 20.35 — Хьайбаш лоллаяра тешам г1ебаханийте. Хьаббаша iа доаккхийго ишшта яхаш. Фирмина г1оьсал ва рейд. 20.45 — «Операин Трест» яха художественни фильм. 3-гIа серн.

РАДИО

4 январь

6.30 — Ютгара яхаю (г1алг1ай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаот. там. 7.00 — Москв. 7.20 — «Гроznesкий рабочий». «Комсомольское знамя» газетин обзор. 7.30 — «Сердалоя газете обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Москва. 10.00 — «Партийни документаш хIунда лоаьрIамера политически комнани из яха, корреспонденташ (ноьчий меттала). 10.10 — Ноьч - г1алг1ай симфонически анарши (г1алг1ай меттала). 17.00— Москва. 18.00 — Уьнин хала лелор1а яха беседа (г1алг1ай меттала). 18.10 — Керда хоамаш (ерсий меттала). 18.20 — Керда хоамаш (ноьчий меттала). 18.30 — Керда хоамаш (г1алг1ай меттала). 18.40 — «Ленинан комсомолкон», яха радиожурнал (ноьчий меттала). 19.00 — Москва.

5 январь

6.30—Ютгара Iуйпе (ерсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаот. там. 7.00 — Москва. 7.20 — «Гроznesкий рабочий». «Комсомольское знамя» газетин обзор. 7.30 — «Ленинан хезъ1 дешарий турнир. 17.30 — Берашта дола фильм. 17.50 — Ноьч - Г1алг1ай чу г1олла. Информационни программа (ерсий, ноьчий меттала). 18.10 — «Солдашин Iилма» (ноьчий меттала). 18.40 — Лешархошта ун дашхара. Лоа ялаяр доагIа? 19.00 — «Ерсий Iа» яхача искусства фестиваль. Хоздам бен доаьна монцет. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. Телеэрмаг — «Ха». Информационни программа. 21.45 — Вообще телевидени. Анкъ. Йоаьдалаяра шера тIехьъьара бийса. Телевизионни спектакль. 22.35 — Вообще телевидени. «Муравьева — поэтий цIар» яхача телевизионни документальни фильма премьера. 22.55 — Кеидадараш. Передачай программа.

2 ПРОГРАММА

18.20 — Классически ашарашн еташ бараште дола концерт. 19.05 — «Мужикий кIайбе» яха документальни фильм. 19.10 — Механизаторш пергаш тIа йаьгIа (ноьчий меттала). 19.30 — Киножурнал. 19.30 — Хьдеча творчестве (ноьчий меттала). 20.00 — Шолг1а берашт. 20.10 — Хоамаш. реклама. 20.15 — «Операин трест» яха художественни фильм. 4-гIа серн.

ХАОТТАМ

Тахана республике г1оллен Грозни боьнан а болашш, къьлбаседалаш малхбузехьара г1аьхьъьа а боарам муг а хьехъаш ха хила а фегара температура республике г1олла 1—5. Гвоине 2—4 градус йIоьхьаш болаш хила а тарлу. Кхоанен ломмея морхаш а болаш, юкъ-юкъе екха а сихаш, лаьгIо боачан а болаш, бе-бена оагIоонарча мух а хьехъаш ха тIеъьа а фегара температура бийсашка 2—7 градус шелаш болаш денош-ка 0—5 градус йIоьхьаш болаш хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина цIыьд 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; секретарь чам. — 3-39-11; бехитокхамаш секретара — 3-34-38; партийни пхьаьрен куьгтуран отделений — 3-61-46; промышленносте отдела — 3-42-30; сорта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж) Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдел писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография им-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФО5008. Заказ № 00142.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ШЕРА АРЕ ИЛЛАЧА

УЛАН-БАТОР. (АПН корр.). Хьалъа Монголе тIаме карадерзаделл латт цеIиеин лаьтташ. Цунна дола масал — «Тутал», Центральни аймакера пачхьалкхен бокъха боахам. Из хьабаьв итт шу хьалхарIа мехтахьа хьаоханза шабьра аре иллача. Укх шера дахха элаташ дIадайна я 30 эзар гектар. Кхашка дукха я юртбоахама техника. Механизаторий бригада Iомаеш хIинаш советски инженер Ю. П. Барышев, Кьахьегама хьокхамаш тIехIинка хиларах бархI производственни бригадина социалистически къьхьегама колдействаш яха сийлахь цIи еинай.

Германски Демократически Республика шерра белгалъехьхар дукхахча къамил Советски пачхьалкхех ях бIаь шера юбилей. Берлина юккъе хьайбIалаяр «СССР 50 шу» яха художественни фотографе экспозицин. Хьажа

БОМБАША ХЬОА ТУВЛАБАР

Рождественски денца дувзаденна дахьъала бувшаш шоайла ловшаш доах американашца укх денношка, маьрша а ираз долш а бахар ловш. Дез-деза тайна отрыкташ латт кIирдаь доахаш. Цъьхбакъа, Бродвеен 80-чен улицай сабыгтарча яздо кахьат доххача тика дас Мартин Питера йоах: «Тема духьалара чулоацам бола открыткаш соахха дукха дехьадар аз. Укх шера аз парна ваказ йIалла дъь в дан, хIано ашча массане а йоахар, рождество хьатIаккхалехьа Вьетнамера тIом сошарга. Со г1алат вашар..».

Цунна цхьана г1алат бIалар кастта машар хургхиларга догдаьхь миллионаш американцаш. Доллача хIамах догдаьнен г1оьрал дайнен бола уж хIинз разал боацаш ба. Вьетнаме чувайтача летчика сесаго Кристин Шарлотатас йоах: «Боарза тIа уллача полтана йисте латт со. бIаргех ухача хин тIадамаш цу тIа а леладелл. Догдоахийла йоацаш да хьагуш мел дола сурт! Дага а мишта дохардда ашна хет хоа а бомбаш чуетта йолаелга. Цхьъьбакъда, хIана американцашца стийнна къургаш а деш багIарг1а ашна хеташ сона. Тема духьлара лаьхьа хоалишена» керта латтача дашна Поль Майера хетачох, — «шабезам тIа-тIа аблуш хилар гуччахьа да». Наха хов хIанз шоаш техабоьлга. Дlахо фу зерца яхаш чет царо.

Протеста демонстрацеш хилар Бостонен Чикагон, петицена кIал кулгаш язде болабеннаб Лос-Анджелесе, Детройте, Миляуке. Боьхьо йоацаш леладу г1улаяхаш бехке дешь кхаьмал дир сенатора Эдвард Кеннедие, чуетта бомбаш сошийтлга Дlадийкар США электроэнергически, радион машиностроительни промышленносте болхлой ВlагIийкийтача профсоюз. «Лелаяча бомбаш йоккхе г1оллеш Iанз американашца бIаргагаш духьха баркан теша а кийча болаш шоашта лургьа ашна; дош денна хинна «зьветшаеча тоннел чакхйоалларадера сердал». Бомбаш чоагIагIа чуетта йолаяр бахьан долаш, йоах американцашца, чIоагIга алсамбоах-харгба «Къудба - малхбоален Азе плен бигача е де доацаш байнача американцаш дезалий Кхаьмал ловга» яхача, организацие членаш. Духьахъа хургда, кхеташ ма дарра, таьзеташ а. «Нью-Йорк пост» яхача газето доагIаш язъьлма хиллара, сигалара тIом шера-

гIа ме-бу, дукхагIа боьргба цига американцаш цоаш.

Геттара чIоагIа чуйиттар бомбаш «Аполлон-17» хи тIа доссача дийнах. Хьалхарча оагIоон тIа малагIа хоамаш дукхагIа болаш доахардда кхастаде деза дар газеташ. Этгара кертера керда-дар а лаьрхIа кепатехар бомбаш чуеттара «В-52» яха ихо бомбардировщик боарш.

Ишшта да из-маш, бомбаш чуетта йолаьнъа хьалхарча дийнахь а доиз ший керда зулламо бахьан долаш доацеп беккаш а агрессора.

«Хьоа тувлабенна делледача цу г1улаяхий лаьра дено, — яздора журналиста Джейис Уэнслера 20 декабре «Нью-Йорк пост» яхача газетан 3-гIа алсамбоах кхерам а Американкара дукхахча наьха гоамах а».

Г. ГЕРАСИМОВ, АПН- соб корр.

Нью-Йорк.

ПОЧТАХ ЦА ТЕШАШ ХИЛЧА

«Ираздарех» дувташ дукха хаьккхар Доминикански Республика ерригача столицо. Цига бага хьа шиеибувлаш бер почта доладаьдбоацача г1улаяхош тIа болча наха ага сел дукха яха мичара ух? Боккъал башха автомобилаши виллашш мичара деначча ахьал вIийлъ — шоферийн профсоюзан «Лас-Америкас» яхача дувеп кхалкъашта юкъерча аэропорта боллхойн группа? Нах шекбуьйлаш деанна юкъа чиновникий хIама тоалуш лъьтгад..

Цхьабакъда, цкъадолча доминиканскин газеташа кепатеха арадалъяа почтови ведомстве болх йIалла мегарг а боацаш во барах разва йIаьнначаш дола почта доладаьдмош. Из бакъъеп йоалайора йIаъьа кхухьийта частини деловой кхьаташ, посылкаш, кхъметтел ахчан переводаш а йIна моттигаш. Уж гуча а болаш хьалхетар дарглолаш эттар г1улаях,. Цхьабакъда, уголовни хроника репортератеи жердача хIамашка сатуьсуйнера ширете хьалхача хIама хьлиэзар. Цъьнне ишш болаш кого йIбеш саийа, тIа-тIа дукхаца г1ураГ1олаш латтар почтови инспекторийн «Лас-Америкас яхача аэропорта болхлой доходий боярам.

«Из кулг — яздора «Миррор» яхача гайински газето, — ВIашагIкхийтача Штатий Центральна разведывательни управлени (ЦРУ) еце кхы хIама яп. «Мирпоказа» — сведенешка диллача, ЦРУ вIашIехьалнаш Доминикански Республика почтови ведомствон арахьара дуненаца гIайрен бухзамаш йоаь. Цу документаш кIалъоттаде. ЦРУ-гара цхьаьха алапеш а йIдеш, белагдоаяких газето, мехка прогрессивни оппозицинонни деятелашца дIадоаьдкхийта «Цхьаьна» кахьаташ хьадоаст почтови инспекторама, дIадоах США-нен шар яхар деш йолча президента Хоакин Балагера ре-

жьмаи «зуламе» да аьлна цоашта хеташ дола юнижаш, газеташ.

Доминиканскин столица дупен хьалкъашта юкъерча аэропортах лъьша аьтча, нига кIалгIолала, ший г1улаяхаш леладелл я лейтенант Хосе Кестела керте а золаш йола ЦРУ кхьаьгата группа. Парюотеканаш лохаран самолеташ ца уда-йIтарар лел шоашш яхаш бахьанаш а уьттадеш, из группа чуъьхье ше «детабуна» йолча пассажирашта, корреспонденцеши мухьашна сецаду. Дlадаахача шин шера но цу тайпара «цхьалхадьъьхьадь» итт эзар совгIа письмо.

США ЦРУ «гуччаьх йоанаш» Доминикански Республике хилара факт ше геттара дика кхетаеш я. Хоакин Балагера режима IIалгIа-ларе Iа-тIа ца оахьа ерригача. Парюотеканаш лохаран самолеташ ца удайтарар лел шоашш яхаш бахьанаш а уьттадеш, из группа чуъьхье ше «детабуна» йолча пассажирашта, корреспонденцеши мухьашна сецаду. Дlадаахача шин шера но цу тайпара «цхьалхадьъьхьадь» итт эзар совгIа письмо.

Тайна болх лелабеча наха духьала «къьосам» лоаттабе яхаш бокъонаш а доацаш, цар дIадухьу гражданий частни вахарах йола информаци, цкъаза политикаца цхьаьна г1улаях доацача нахагара-да яхаш дахар духьа чуьра пайда а эцаш.

Зулламхой пхьашш кхаьмал духьала «къьосам» лоаттабе яхаш бокъонаш а доацаш, цар дIадухьу гражданий частни вахарах йола информаци, цкъаза политикаца цхьаьна г1улаях доацача нахагара-да яхаш дахар духьа чуьра пайда а эцаш.

Зулламхой пхьашш кхаьмал духьала «къьосам» лоаттабе яхаш бокъонаш а доацаш, цар дIадухьу гражданий частни вахарах йола информаци, цкъаза политикаца цхьаьна г1улаях доацача нахагара-да яхаш дахар духьа чуьра пайда а эцаш.

Японски компанешка г1улакхаш тIа болча кхалнаьха болх цун дакхъарех датташ бе. Уж хьоьна хозеп, хьашшата дъуьлъьха, белабена хила беза. «Из балхара дIабоах ъьнеп хьоьна болча кхIанах» яхаш хьакхайкаду пагойсх цъьхь кооперацие яше-пиезидента.

Японски кхалнах тIа-тIа хьинерIа кхоьсам лоаттабе баьнна6 шодай бокъоаш балха дола. Укх шера мас «унзаерIча» дханара кхоачаг1ойлча Иоко Нарзаке йоаржаю предпринимателий ликсимизацион политика дIаякхъя тIаъьехаш йола листокаш. «Фирма куц дайсхар дуьлъ яхлнар со балха», — йоах Иоко. Цо цъьхьакъахьар, шийна балха моттиг юхийтарьш ше компанеча, яхаш. Хьаьта цин лоогдоахийла тоьъ. Боккха г1ело балха йола фирма деххьяийна яьй сулу, пагахьа санца йIаньяхха яьа кхалсаг балхаштта юха тIа па боьхйте цана алапа тела. Цъьхбакъда, тIом бошцан кхаьа безам болаш бан предпринимателаш а. Лакхехьача суде апелляци яла лаьхьа ба уж. «Шабаьхьа кхалнах юхаэцилла — фирма мораль «йолаяь», — яхаш цъьхьахайкаду юхьнаша.

(«Ныосуна» — АПН).